

„Chowanna”	Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego	Katowice 2007	R. L (LXIII)	T. 2 (29)	s. 5–7
------------	--	---------------	-----------------	--------------	--------

Wprowadzenie

Tematyczny tom naszego periodyku, zatytułowany *Edukacja w sytuacji zmiany społecznej*, ma charakter szczególny, ponieważ składa się z dwóch działów oraz obszernej *Kroniki*, opisującej bardzo ważne wydarzenie dla społeczności akademickiej Wydziału Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu Śląskiego.

Zanim przejdziemy do omówienia struktury i zawartości merytorycznej poszczególnych tekstów, chciałbym – za Andrzejem Radziejewicz-Winnickim – scharakteryzować pojęcie „zmiana społeczna”. „Zmiana społeczna rozumiana jest jako zespół nieuchronnych procesów, dzięki którym społeczeństwo przechodzi na kolejny szczebel rozwoju. Istniejące i obowiązujące formy życia społecznego stopniowo przeżywają się, rodzą się nowe, lepiej odpowiadające zmieniającym się warunkom, potrzebom i oczekiwaniom. Takie pojęcia, jak »rozwój« czy »postęp«, implikują zmianę, która pociąga za sobą bardziej czy mniej gwałtowne przekształcenie istniejącej struktury społecznej. Określają one także kierunki i trendy przemian”. W literaturze przedmiotu można spotkać wiele różnych nazw określających obecny ład społeczny: „społeczeństwo oparte na wiedzy”, „społeczeństwo informacyjne”, „społeczeństwo medialne”, „społeczeństwo informacyjne”, które podkreślają jedną z cech charakteryzujących zmieniające się społeczeństwo, jako zmienną, która jest przedmiotem analiz teoretycznych czy też empirycznych. Z tego powodu w zamieszczonych artykułach w tym tomie „Chowanny” można znaleźć powyższe terminy, jakkolwiek wszystkie teksty poświęcone są analizie wybranych zjawisk i procesów charakterystycznych dla zmiany społecznej.

W części pierwszej publikacji prezentowane są różne spojrzenia na współczesną edukację, a dokładniej na wybrane jej aspekty, profesorów nauk humanistycznych: profesora Wincentego Okonia, nestora polskich pedagogów, autorytetu w dziedzinie nauk humanistycznych, profesora Tomasza Gobana-Klasa, znanego socjologa, specjalizującego się w problematyce społeczeństwa medialnego, profesora Andrzeja Radziewicz-Winnickiego, uznanego pedagoga społecznego i socjologa wychowania, profesora Jerzego Zielińskiego, dydaktyka, profesora Adama Stankowskiego, specjalisty w zakresie pedagogiki specjalnej oraz profesora Stanisława Juszczuka, technologa kształcenia. Przedstawione tutaj aspekty funkcjonowania jednostki oraz wybranych grup w społeczeństwie będącym w trakcie zmiany nie wyczerpują zróżnicowanych i ważnych zagadnień współczesnej edukacji, ale stanowią – naszym zdaniem – interesujące spojrzenie na wybrane przez autorów wątki i wnoszą określony wkład do dyskusji prowadzonej nad kształtem i rozwojem Europejskiej Przestrzeni Edukacyjnej. Szczegółowy wkład do tej dyskusji wnieśli też autorzy działu *Edukacja medialna*, przedstawiający wyniki swych badań empirycznych oraz analiz teoretycznych w zakresie alfabetyzacji medialnej i cyfrowej uczniów, studentów oraz osób aktywnych zawodowo.

Oddawany do rąk Czytelników tom „Chowanny” ma istotne znaczenie dla społeczności akademickiej Wydziału Pedagogiki i Psychologii, która w 2006 roku obchodziła jubileusz 30-lecia funkcjonowania swego Wydziału w strukturze organizacyjnej Uniwersytetu Śląskiego. Z tego powodu dział *Kronika „Chowanny”* jest szczególnie rozbudowany i zawiera szereg tekstów, zapoznających Czytelników z naszą historią oraz zamierzeniami w zakresie działalności naukowej, organizacyjnej i dydaktycznej. Rozpoczyna go tekst mojego autorstwa, przedstawiający rodowód, instytucjonalizację, rozwój i zamierzenia katowickiej pedagogiki i psychologii oraz charakterystykę sylwetki Pana Profesora Wincentego Okonia, doktora *honoris causa* Uniwersytetu Śląskiego. W dalszej kolejności prezentują swe refleksje wcześniejsi dziekani Wydziału Pedagogiki i Psychologii, pełniący swe funkcje w latach 1984–1990 (prof. zw. dr hab. Andrzej Radziewicz-Winnicki) oraz w latach 1990–1993 (prof. zw. dr hab. Zofia Ratajczak). O początkach instytucjonalizacji, a następnie rozwoju naukowej szkoły pedagogiki społecznej (pedagogiki zmiany społecznej) i socjologii wychowania pisze prof. dr hab. Ewa Syrek, a dr hab. Grażyna Kempa przedstawia swe refleksje na temat tradycji uniwersyteckiego kształcenia pedagogicznego w Katowicach. Ponieważ rozwój pedagogiki oraz pokrewnych jej dyscyplin naukowych w różnych ośrodkach akademickich w Polsce ma swoją specyfikę, uważamy, że przedstawienie naszej drogi rozwoju może być interesujące dla naszych koleżanek i kolegów z innych

uniwersytetów oraz akademii pedagogicznych, a także dla naszych licznych studentów, absolwentów oraz wypromowanych doktorów.

Kolejne dwa teksty w dziale *Kronika* związane są z ceremonią wręczenia dyplomu doktora *honoris causa* Uniwersytetu Śląskiego Panu Profesorowi Wincentemu Okoniowi, która odbyła się 5 grudnia 2006 roku w siedzibie rektoratu Uniwersytetu Warszawskiego i stała się znaczącym wydarzeniem w życiu społeczności polskich pedagogów; pierwszy tekst opisuje tę ceremonię, a drugi zawiera przesłanie dla społeczności akademickiej Uniwersytetu Śląskiego oraz podziękowanie Profesora za otrzymaną najwyższą godność akademicką.

Dział *Kronika* kończy tekst Anny Łobos, nawiązujący zarówno do jubileuszu Wydziału Pedagogiki i Psychologii, jak i nadania przez senat naszego Uniwersytetu najwyższej godności akademickiej Wincentemu Okoniowi, a informuje o wydaniu unikalnej płyty *Cztery pory roku*, z oryginalnymi kompozycjami Zygmunta Noskowskiego do słów Marii Konopnickiej, w wykonaniu chóru Państwowej Ogólnokształcącej Szkoły Muzycznej II stopnia im. Karola Szymanowskiego w Katowicach, pod dyktando Pani Profesor Mirosławy Knapik, kierownika Zakładu Arteterapii z naszego Wydziału.

Stanisław Juszczyk